Tulevaisuusvaliokunnan 17.6. kokouksessa esille nostetut sisältöteemat

Muistio puheenjohtajalle

Keskustelun pohjana käytettiin valiokuntaneuvos Paulan Tiihosen sekä pysyvä asiantuntija Olli Hietasen esityksiä tulevaisuusvaliokunnan toiminnasta vaalikaudella 2011 – 2014.

1. Kannatusta sai ajatus siitä, että myös vaalikauden 2015 – 2018 alussa tehdään ensin visio: kuvaus tahtotilasta.

2. Uusista toimintamalleista sosiaalisen median sekä mahdollisesti myös virtuaalialueiden/ peliympäristöjen käyttöä ehdotettiin kehitettäväksi. Tähän liittyen mainittiin myös tulevaisuuspelit ja osallistaminen.

3. Samoin viennin edistämistä ehdotettiin jatkettavaksi – mutta laajennettuna muihinkin sidosryhmiin (esimerkiksi kansalaisjärjestöihin). Vienninedistämisen teemoina mainittiin muun muassa koulutusvienti ja Cleantech. Järjestöjen osalta mainittiin kehitysyhteistyö ja ihmisoikeudet. Koulutusviennin osalta mainittiin yhteistyökumppanina myös yliopistot ja korkeakoulut.

4. Sisältöteemojen etsimiseksi ehdotettiin laajaa tutkijoiden ja järjestöjen kuulemista: minkälaisia kehitystrendejä he pitävät tärkeimpinä?

5. Menettelytavoissa keskusteltiin myös vaaran paikoista: siitä, että on erotettava tunnistaminen ja toimenpiteiden ehdottaminen. Tunnistaminen on objektiivisempaa ja siinä mielessä yhteiseksi tavoitteeksi hedelmällisempää. Tunnistamisen osalta riskinä on tiedon ja toisaalta arvojen ja visioiden sekoittaminen. Yhteiseksi tavoitteeksi sopii mm. heikkojen signaalien tunnistaminen.

6. Varsinaisista sisältöasioista keskustelussa esille nousivat seuraavat teemat:
   - Työn muutos ja tulevaisuus: avataan yläkäsite ja sen alla uudet muodot (Suomen näkökulmasta).
   - Työn tulevaisuuteen liittyy myös uusia toimintamalleja, kuten Pop up -talous ja virtuaalisuus.
   - Myös luovien alojen tulevaisuus mainittiin mahdollisena (työn tulevaisuuteen liittyvänä) teemana.
   - Useita puheenvuoroja käytettiin eräänlaisesta sivistyksen tulevaisuudesta: hyvä tulevaisuus muodostuu tieteestä, taiteesta ja etiikasta. Tähän liittyi kysymys arvojen merkityksen kasvusta sekä yhteisestä arvopohjasta. Samassa yhteydessä keskusteltiin myös demokratian tulevaisuudesta – tai tarkemmin fokusoituna suomalaisen hyvinvointi- ja luottamusyhteiskunnan ja oikeusvaltion tulevaisuudesta.
   - Yllä olevaan teemaan liittyen kaivattiin uusia sosiaalisia innovaatioita. Muun muassa (ihmisten) johtamiseen. Eräänä esimerkkinä sosiaalisesta innovaatiosta mainittiin

Postiosoite:
00102 Eduskunta
Käyntiosoite:
Mannerheimintie 30

Sähköposti:
tuv@eduskunta.fi
Internet:
www.eduskunta.fi/TuV

Puhelin:
(09) 4321
Faksi:
(09) 432 2140

muistisairaiden kylä Hollannissa. Myös Suomesta löytyy jotakin vastaavaa – esimerkiksi Kaarinasta.

- Liikenteen tulevaisuudesta esitettiin puheenvuoroja sekä kasvavan korjausvelan että myös odotettavissa olevan robotisaation näkökulmasta.
- Digitalisaatiosta keskusteltiin sekä teknologian tulevaisuuden että myös työn tulevaisuuden ja uusien toimintamallien näkökulmasta. Erityisesti tarve koulujen digitalisointiin mainittiin. Voisiko hyvät käytänteet kerätä yhteen ja esille?
- Myös demografiset kysymykset nousivat esille: hyvän tulevaisuuden peruskysymyksiä on lasten ja nuorten hyvinvointi. Toisaalta keskusteltiin myös ikääntymisestä – ja tavallaan koko ihmisen elinkaaresta ja sen eri vaiheista. Ikääntymisen kohdalla keskusteltiin myös älyratkaisuista (linkki digitalisaatioon – kuten koulujenkin kohdalla). Neljäs demografinen teema (nuorten hyvinvoinnin, ikääntymisen ja elinkaaripalvelujen lisäksi) oli yhden hengen talouksien kasvu. Miten tämä vaikuttaa palvelutarpeeseen?
- Sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvistä teemoista eniten huomiota sai yksinäisyys. Myös kaupungistumisesta keskusteltiin. Sosiaalisen kestävyyden teemoihin toivottiin mukaan terveystaloustieteen tieteellistä näkökulmaa. Tämä liittynee myös hyvinvointivaltioon kilpailukykytekijänä.
- Turvallisuuden tulevaisuus nostettiin myös esille: sisäinen ja ulkoinen eli kokonaisturvallisuus. Mukaan lukien kyber.
- Keskustelua käytiin myös eriarvoistumisesta ja julkisen talouden kestävyydestä. Huomiota kiinnitettiin muun muassa siihen, että kestävä ja tasa-arvoinen hyvinvointivaltio on myös kilpailukykytekijä: miten tämä saataisiin paremmin esille?
- Kansainvälisistä teemoista esille nousi globaali keskinäisriippuvuus ja esimerkiksi kehitysyhteistyön teemat/kehitysmaiden ongelmat.
- Venäjästä keskusteltiin: valiokunta on tehnyt jo kolme raporttia ja neljänteen suhtauduttiin myönteisesti. Mutta mikä on teema?
- Myös arktiset teemat saivat kannatusta.
- Läpikäyvänä teemana monessa kommentissa oli teknologian tulevaisuus – mikä liittyy mm. tulevaisuusvaliokunnan radikaalit teknologiat -raportin/työkalun päivittämiseen.

Tulevaisuusvaliokunnan sihteeristö